

ПРИЛОГ X

X.1. Детаљна листа питања према областима

X.1.1. Преглед питања за прописе са економским ефектима.

ЕФЕКТИ	КЉУЧНА ПИТАЊА
Конкурентност привреде, спољна трговина и инвестиције	Да ли опција има ефектне на конкурентност Републике Србије у поређењу с другим земљама? Да ли подстиче инвестиције? Да ли је предложено решење неопходно да би се избегли нежељени тржишни исходи?
Конкурентност на тржишту Републике Србије	Да ли опција утиче на конкуренцију на тржишту Републике Србије? Да ли смањује потрошачев избор или ствара препреке уласку нових произвођача на тржиште, омогућава монополско понашање или сегментирање тржишта?
Оперативни трошкови пословања	Да ли опција ствара додатне трошкове прилагођавања новим прописима (набавка нове опреме и сл.)? Да ли опција смањује расположивост ресурса или утиче на њихову цену (сировине, опрема, радна снага, енергија итд.)? Да ли утиче на приступ финансирању? Да ли утиче на инвестициони циклус? Да ли ће изазвати повлачење одређених производа са тржишта? Да ли ће рекламирање одређеног производа бити ограничено или забрањено? Да ли се намеће строжа регулација одређених сектора пословања? Да ли ће изазвати затварање предузећа у одређеним секторима? Да ли ће неки производи или предузећа бити третирани другачије од других у сличним ситуацијама?
Административни трошкови	Да ли опција ствара додатне административне трошкове? Да ли трошкови падају у релативно већој мери на мала и средња предузећа? Да ли је неопходно ангажовати трећа лица да би се испуниле предвиђене обавезе?
Својинска права	Да ли се утиче на својинска права (земљиште, интелектуална својина итд.)? Да ли се стицање, продаја или коришћење својине ограничава?
Иновације	Да ли опција подстиче или дестимулише истраживање и иновације? Да ли се омогућава увођење и коришћење нових производа, производних метода и технологија? Да ли се утиче на интелектуална својинска права (патенте, трговинске марке итд.)? Да ли се ограничавају научна и индустријска истраживања? Да ли се промовише боља употреба ресурса?
Потрошачи и домаћинства	Да ли опција утиче на цену коју потрошачи плаћају? Да ли утиче на квалитет и доступност производа и услуга и на потрошачев избор? Да ли се утиче на информисаност и заштићеност потрошача? Да ли постоје финансијске последице по појединце или домаћинства? Да ли утиче на економски положај појединих група?
Специфични сектори	Да ли опција има посебно значајне ефекте на поједине секторе? Да ли ће опција имати значајне ефекте на одређене регионе (нпр. у вези са запосленошћу)? Да ли постоје специфичне последице по мала и средња предузећа?
Међународни односи и окружење	Да ли опција утиче на трговинску политику, међународне обавезе, укључујући прикључивање СТО, ЕУ или има последице по трговинске споразуме?
Државна управа	Да ли опција има ефекте на буџет? Који нивои власти су погођени? Да ли треба успоставити нову или реформисати постојећу установу?
Макроекономско окружење	Које су опште последице опције по привредни раст и запосленост? Да ли се побољшавају услови за инвестирање и несметано функционисање тржишта? Да ли узрокује директно или индиректно инфлацију?

X.1.2. Преглед питања за прописе са ефектима по животну средину.

ЕФЕКТИ	КЉУЧНА ПИТАЊА
Квалитет ваздуха	Да ли опција утиче на емисију загађивача којима се утиче на здравље, оштећују приноси или се погоршава животна средина (загађивање тла, река, и сл.)
Квалитет воде	Да ли опција утиче на квалитет или количину расположивих извора подземних вода и воде за пиће? Да ли утиче емитовање отпада, тешких метала, нафте или других загађивача, а тиме и на квалитет воде речних сливова? Да ли утиче на квалитет пијаћих вода?
Квалитет земљишта	Да ли опција утиче на промену квалитета земљишта, контаминацију или салинитет тла или ерозију тла? Да ли се губи расположиво земљиште (нпр. проширењем грађевинског земљишта) или се расположиво обрадиво земљиште увећава?
Клима	Да ли опција утиче на емисију супстанци које стварају ефекат стаклене баште?
Обновљиви и необновљиви ресурси	Да ли опција увећава коришћење обновљивих ресурса? Да ли се коришћење необновљивих ресурса увећава или смањује?
Биодиверзитет, флора и фауна	Да ли опција утиче на одређене биљне и животињске врсте, тј. да ли утиче на смањење биолошког диверзитета? Да ли утиче на заштићене или угрожене врсте, на њихову животну средину или на еколошки осетљива подручја? Да ли утиче на миграционе руте, еколошке коридоре? Да ли утиче на вредност која се придаје крајолику?
Коришћење земљишта	Да ли опција води другачијем и бољем коришћењу земљишта? Да ли утиче на коришћење земљишта намењеног за посебне (еколошке) намене? Да ли се мења намена земљишта (нпр. да ли се пољопривредно земљиште претвара у грађевинско или се мења тип пољопривредног земљишта)?
Производња отпада и рециклажа	Да ли опција утиче на производњу отпада (и ког)? Да ли утиче на уклањање, прераду или коришћење отпада?
Вероватноћа и величина еколошких ризика	Да ли опција утиче на вероватноћу или превенцију пожара, експлозија, случајних емисија или друге врсте штете? Да ли утиче на ризик од недозвољеног или ненамерног коришћења токсичних материја или генетски модификованих организама? Да ли увећава или смањује вероватноћу последица елементарних непогода?
Видови транспорта и коришћење енергената	Да ли опција утиче на потрошњу енергије? Да ли утиче на обим транспорта (путника и терета)? Да ли увећава или смањује емисију штетних гасова?
Еколошке последице привредне активности предузећа	Да ли опција увећава коришћење природних ресурса по јединици производа? Да ли доводи до енергетски интензивне производње? Да ли се увећава производња еколошки штетних производа и услуга или се њихова производња чини јефтинијом изменама у опорезивању, сертификацији, осигурању итд? Да ли ће предузећа у већој или мањој мери загађивати животну средину када се измени начин и технологија производње?
Здравље животиња и биљака и исправност хране	Да ли опција утиче на здравље животиња и биљака? Да ли се утиче на адекватан третман животиња? Да ли се утиче на безбедност и исправност хране?

X.1.3. Преглед питања за прописе са социјалним ефектима

ЕФЕКТИ	КЉУЧНА ПИТАЊА
Запосленост и тржиште рада	Да ли опција омогућава стварање нових радних места или директно узрокује губитак радних места? Да ли има негативне последице по одређене професије, групације или samozапослене? Да ли утиче на потражњу за радном снагом? Да ли утиче на тржиште рада?
Стандарди и право на рад	Да ли опција утиче на квалитет обављања посла и могућност усавршавања? Да ли се утиче на безбедност и здравље радника? Да ли се утиче на постојећа права и обавезе радника? Да ли се утиче на место специфичних група на послу? Да ли се омогућава или ограничава реструктурирање, коришћење технолошких иновација на радном месту?
Заштита одређених друштвених групација и њихово укључивање у друштво	Да ли опција утиче на приступ тржишту рада? Да ли омогућава једнак третман различитих социјалних групација? Да ли утиче на једнак приступ производима и услугама? Да ли је јавност боље информисана о одређеном питању? Да ли утиче на одређене социјалне групације? Да ли се угрожавају припадници националних мањина, особе са инвалидитетом, стари или друге социјално рањиве групе?
Једнак третман и недискриминација	Да ли опција утиче на једнак третман и једнаке могућности за све? Да ли утиче на једнакост полова? Да ли омогућава различит третман на бази разлике у полу, нацији или другим разликама? Да ли узрокује индиректну дискриминацију?
Приватност и породица	Да ли опција утиче на приватност (укључујући становање и комуникације) или право на слободу кретања? Да ли утиче на правну, економску и социјалну заштиту породице? Да ли укључује процесирање личних података или утиче на право приступа подацима?
Јавна управа, приступ правичном суђењу, медији, јавни морал	Да ли опција укључује заинтересоване? Да ли су заинтересовани имали једнак третман? Да ли утиче на културне и језичке разлике? Да ли утиче на права колективног преговарања или на могућност колективне акције? Да ли утиче на аутономију социјалних партнера у областима њихове компетенције? Да ли примена предложених мера утиче на функционисање јавне управе у погледу њихове одговорности? Да ли се утиче на права појединаца спрам државне управе? Да ли утиче на приступ правичном суђењу? Да ли једна од страна стиче предност када су у питању прибављене информације? Да ли се утиче на слободу медија и слободу изражавања? Да ли се предлог тиче етичких питања (тестирања, истраживања, коришћења генетског материјала)?
Јавна безбедности и здравство	Да ли опција утиче на здравље и безбедност, укључујући очекивано трајање живота, смртност или на социјално-економско окружење (радно окружење, доходак, образовање, исхрану)? Да ли опција утиче на вероватноћу злоупотребе материја којима се угрожава живот или здравље људи? Да ли утиче на здравље услед утицаја на звучно загађење или загађење ваздуха, воде или земљишта у насељеним подручјима? Да ли утиче на здравље услед промена у коришћењу извора енергије или одлагања отпада? Да ли утиче на промену конзумирања алкохола или дувана? Да ли посебно утиче на одређене ризичне групе?
Криминал, тероризам и безбедност	Да ли опција утиче на безбедност државе и могућност терористичких напада? Да ли утиче на вероватноћу хватања починилаца или на корист од чињења кривичних дела? Да ли се утиче на број кривичних дела? Да ли утиче на капацитет спровођења закона? Како утиче на однос између сигурносних интереса и права осумњичених? Да ли утиче на права жртава или сведоке?
Приступ систему здравственог, и социјалног осигурања и образовном систему	Да ли опција утиче на квалитет и доступност услуга? Да ли утиче на приступ појединаца систему државног/приватног образовања? Да ли се утиче на могућност финансирања приступа здравственом систему или образовању?